

Tallinna Heleni Kool mitmekesistab õpetust

Tallinna Heleni Kool avab käesoleva aasta sügisest kaks esimest klassi.

Esimene nendest on Heleni koolis traditsiooniline – klassis hakkavad kakskeelse meetodi järgi õppima kurdid lapsed, sellel sügisel on neid kokku viis.

Teine avatav esimene klass on kuulmislangusega õpilastele õppeajaga 11 aastat põhikoolis. Õpilasi on klassis neli, kõik kasutavad kuuldeaparaate ning õpetajaga suhtlemisel ka FM-süsteemi. Võrreldes kurtide õpilaste klassidega lisandub muusikatund ja viipekeelt õpitakse läbi aastate vaid üks tund nädalas. Selline otsus moodustada kaks eraldi klassi tekkis õpilaste vajadustest lähtuvalt, nende maksimaalse arengu tagamiseks. Vajadusel avame nürmikute klasse ka edaspidi.

Airi Püss, Tallinna Heleni Kooli direktor

Kuulmisrehabilitatsiooni programm aastateks 2008–2011

Valminud on kolmas kuulmisrehabilitatsiooni programm, mis oma eelmiste versioonidega eeskujul annab ülevaate kuulmispuudega inimeste hariduse, tööturuteenuste, rehabilitatsiooni ja abivahendite kättesaadavuse olukorrast, probleemidest ja nende lahendamise võimalustest ning võimalikest lahendajatest, samuti meie organisatsioonide arengusuundadest ja koostöövõimalustest.

Programmi väljatöötamiseks kutsuti kokku koostöökoda, mille viiel koosolekul osalesid EKLVLi, Eesti Kurtide Liidu, Eesti Kurtide Noorte Organisatsiooni EKNO, Eesti Implantaadilaste Seltsi, Eesti Vaegkuuljate

Ühingu, Pimekurtide Tugiliidu, Tallinna Heleni Kooli ja Eesti Viipekeele-tõlkide Ühingu esindajad. Koosolekutel arutati põhjalikult läbi töörühmades ette valmistatud teemalised osad ning ühtlustati tervikuks.

Võrreldes eelmiste programmidega on mõndagi paremuse poole muutunud: näiteks viipekeele tõlketeenuse osas on rõõmustav viipekeele kui iseisva keele tunnustamine 2007. aasta 1. märtsil jõustunud keeleseaduses, samuti Tartu Ülikoolis käivitunud tõlkide koolitamise õppekava, mis peaks lähiaastatel leevendama tõlkide põuda. Kuid endiselt on viipekeelt teaduslikult vähe uuritud ning puudu-

vad kaasaegsed viipekeele sõnastikud, samuti puudub viipekeele kui esimese keele õpetamise riiklik ainekava.

Hariduse osas tuleb positiivseks pidada erinevate haridusvõimaluste olemasolu: lapsed saavad vastavalt oma võimetele õppida nii eri- kui tava-koolis, kuid erikoolid on vaid Tartus ja Tallinnas. Suureks puuduseks tuleb pidada riikliku kuulmispuudega laste andmebaasi puudumist. See asjaolu takistab muuhulgas koolide töö planeerimist ning võib esineda juhuseid, kus laps ei jõua õigeaegselt sobivasse lasteaeda/kooli. Endiselt on venekeelset eriopetust võimalik saada vaid Narva Paju Gümnaasiumi ▶

eriklassis, suur osa lapsi õpib venekeelsetes tavakoolides või eestikeelsetes erikoolides.

Erikoolide pearaha ei sisalda erivajadusest tingitud lisakulutusi, mistõttu on koolid pidevalt alarahastatud. Endiselt ei ole tavakoolis õppivate kuulmispuudega laste pearaha võrdsustatud erikoolis õppivate kuulmispuudega laste pearahaga.

Rehabilitatsiooniteenuste osas teeb muret, et kõikide abivajajate vajadusi ei suuda praegune kompensatsioonisüsteem rahuldada. Ainuüksi SA TÜK kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakonnas oli 2007 aasta lõpuks kuulmisabivahendi järjekorras 773 inimest, mis tähendab, et riik ei suuda tagada sotsiaalhoolekande seadusest tulenevaid kohustusi. Rehabilitatsiooniteenuste kättesaadavus on maakonniti ja omavalitsuseti väga erinev.

Tänu toetavate teenuste (viipekeele tõlketeenus ja nõustamisteenus) arengule on tunduvalt paranenud kurtide hariduse ja kutseõppe võimalused ja kurtide toimetulek avatud töajuturul. Samas puudub usaldusväärne statistika kurtide tööhõive kohta. Ametlikult töötuks registreerujaid on väheselt, et kurtidele ei maksta töötü abiraha (kuna nad saavad juba pensioni ja sotsiaaltoetusi). Ametlikult töötuks registreerunud on aga võimalik saada tasuta ametikoolitust riigi kulul.

Eakamate kurtide probleemiks on, et puuetega ja pensioniealised kurtid on laiali erinevates hooldekodudes, kus personalil puudub viipekeele oskus ja kurtidel suur suhtlemispuudus.

Koostajate suurimaks sooviks on, et valminud programmi arvestaksid oma tegevuskavades ning reaalsetes toimingutes ka need ametkonnad ja asutused, kelle otsustest otseselt sõltub kuulmispuuetega inimeste heaolu: Haridus- ja teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Rahandusministeerium, Riigikogu sotsiaalkomisjon, kohalikud omavalitsused jt.

Kuulmisrehabilitatsiooni programmi väljatöötamist finantseeris Eesti Puuetega Inimeste Fond.

Epp Müil

FOTOD: DIANA UNT

Pildimeenus 28. märtsil Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsikeskuses toimunud konverentsist „Kuulmispuudega laste rehabilitatsioon“. Kokku osales konverentsil 150 kuulajat.

Konverentsil peeti üheksa ettekannet nii hariduse, abivahendite, kasvatusprobleemide, eetika jm vallas. Konverents lõppes paneeldiskussiooniga. Fotol vastab küsimustele dr Katrin Kruustük, tema kõrval dr Liina Luht ja Anna Rižis.

Viktorija McDonell Austraaliast pidas ühe konverentsi peatekannetest, kõneldes implantaadilaste rehabilitatsiooni olemusest ja tähtsusest.

Ülevaade puuetega inimeste toetustest ja sotsiaalabist

Riik maksab puuetega inimestele sotsiaaltoetusi, kui puudega inimesel on oma puude tõttu lisakulutusi, näiteks on vaja abivahendeid, hooldust, rehabilitatsiooni või on lisakulutused seotud transpordi, töötamise või õppimisega. Sotsiaaltoetusi saab taotleda elukohajärgsest pensioniametist. Toetuse taotlemiseks tuleb pöörduda elukohajärgsesse pensioniametisse.

Vt. lähemalt www.sm.ee.

Puudega täiskasvanule (16+)

- Töövõimetuspension (suurus sõltub töövõimetusprotsendist ja tööaastatest)
- Puudega täiskasvanu toetus (keskmine puue 260 kr, raske puue 560 kr, sügav puue 840 kr)
- Puudega vanaduspensioniealise toetus (keskmine puue 200 kr, raske puue 420 kr, sügav puue 640 kr)
- Täiendkoolitustoetus (kuni 9600 kr kolme aasta jooksul)
- Õppetoeetus (mittetöötavale päevaõppes gümnaasiumis, kutsekoolis, kõrgkoolis 100–400 kr kuludokumentide alusel)
- Töötamistoetus kuni 4000 kr kolme aasta jooksul lisakulude katteks töölkäimiseks
- Rehabilitatsioonitoetus kuni 800 kr rehabilitatsiooniteenus eest tasumiseks
- Pikendatud puhkus +7 kalendripäeva (tavaliselt 28 päeva)
- Viipekeeletõlgi teenus
- Tehnilised abivahendid soodustingimustel (50–90% hinnast)
- Tasuta transport SÜGAVA puudega inimesele

Puudega lapsel

- Puudega lapse toetus (keskmine, raske puue 1080 kr, sügav puue 1260 kr)
- Tehnilised abivahendid soodustingimustel (90% hinnast)
- Viipekeeletõlgi teenus
- Tasuta transport istekoha õigusega üle Eesti

Puudega lapse vanemale

- Hooldajatoetus (mittetöötav, mitte raske või sügava puudega) 3–16a keskmine, raske, sügav 300 kr, 161–8a raske 240 kr, sügav 400 kr).

Hooldajaks oleku ajal arvestatakse pensionikindlustusaastaid.

- Puudega vanema toetus (laps kuni 16a (päevases õppevormis õpilase puhul kuni 19a)) 300 kr
- Üks vanematest saab 5 aastat varem vanaduspensionile jääda
- Täiendavad puhkusepäevad (3 või 6 päeva)
- Üks lisapuhkepäev kuus kokkulepelt tööandjaga
- Töölepingu lõpetamine töötaja soovil – etteteatamine 5 päeva (tavaliselt 30 päeva)
- Omal soovil palgata puhkust 14 päeva, töötamine osalise tööajaga
- Ainult nõusolekul võimalik töötamine öösel, õhtuti, teha ületunde, töötada puhkepäevadel, viibida töölähetuses ja ajutiselt teise ettevõttesse üle viia
- Koondamisel töölejäamise eelisõigus
- Puudega lapse saatjana Tallinna ja Tartu ühistranspordis tasuta sõidu õigus
- Saaremaa Laevakompanii praamidel saatja sooduspiletiga, last transportiv auto tasuta, eelisjärjekorras

Kuulmispuudega inimestele pakuvad rehabilitatsiooniteenused

- **Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit** (Ehte 7 Tallinn tel/faks 6008552, SMS 5201428, eklvl@eklvl.ee; www.eklvl.ee)
 - Rehabilitatsiooniplaani koostamine
 - Logopeedi teenus – kõneõpetus
 - Eripedagoogi teenus – viipekeele õpetus, eriõpetus
 - Psühholoogi teenus – nõustamine
 - Füsioterapeudi teenus – ravi- võimlemine

- Sotsiaaltöötaja – nõustamine
- **Tartu Hiie Kool** (Hiie 11 Tartu tel 7422291 hiiekool@hiie.tartu.ee)
- **Kuulmisrehabilitatsioonikeskus** (Lembitu 10B Tallinn tel 6454046 arvokannel@hotmail.ee)
- **TÜ Kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakond** (Puusepa 1A Tartu tel 7319470 reet.tikk@kliinikum.ee)
- **Eesti Pimekurtime Tugiliit** (Ehte 7 Tallinn tel 6748497 info@pimekurdid.ee; www.pimekurdid.ee)

Tehnilised abivahendid kuulmispuudega inimestele

- **Jumalalaegas** – koduabivahendid www.laegas.ee; janar.vaik@laegas.ee; SMS 53838129
- Abivahendite tutvustus ja konsultatsioon EKLVL kontoris Ehte 7 iga kuu viimase nädala neljapäeval kell 11–13 (v.a suvekuud)
- **Kuulmisrehabilitatsioonikeskus** – kuuldeaparaadid, otsakud, patareid
- Lembitu 10B Tallinn, tel 6454046
- **TÜ Kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakond** – kuuldeaparaadid, otsakud, patareid, sisekõrva implantaadid
- Puusepa 1A Tartu, tel 7319470
- **Ida-Tallinna Keskhaigla Kuulmiskeskus** – kuuldeaparaadid, otsakud, patareid Ravi 18 Tallinn, tel 1900

NB! Tallinna Puuetega Inimeste Kojas valmis infoteatmik “Abiks puudega inimesele”, mille nii eesti- kui ka venekeelsed digitaalsed versioonid on kättesaadavad aadressil: <http://www.tallinnakoda.ee/1,68>

Paberkanjal infoteatmik on saadaval Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskus, juunikuu esimestest nädala-

latest ka Tallinna linnaosade sotsiaalhoolekandeosakondades ja erinevates sotsiaal- ja tervishoiuasutustes. Samuti jaotatakse teatmikku Tallinnas tegutsevatele puuetega inimeste organisatsioonidele.

Perekonna sissetulekust mittesõltuvad sotsiaaltoetused Tallinnas

- Ühekordne lapse sünnitoetus
- Lapse sünnipäevatoetus alates teisest lapsest 2.-5.a. sünnipäevaks
- Esmakordselt koolimineva lapse toetus
- Puudega lapse toetus

Tallinnas on võimalik taotleda perekonna sissetulekust sõltuvad sotsiaaltoetused lastele

- Toimetuleku tagamiseks
- Puudega lapse perele rehabilitatsiooniteenuse osaliseks hüvitamiseks
- Abivahendite soetamise osaliseks hüvitamiseks
- Retseptiravimite ja vaksineerimiste osaliseks hüvitamiseks
- Laagritysike osaliseks hüvitamiseks
- Lapse põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise ja koolimineku kulude osaliseks hüvitamiseks
- Laste huviala- ja sporditegevusega seotud kulutuste ja erakorraliste väljaminekute osaliseks hüvitamiseks
- Paljulapseliste (3 ja enam last) perede toetus Eesti Vabariigi aastapäevaks
- Teatripiletite maksumuse osaliseks hüvitamiseks
- Muud toetused: erakorraline olukord, õnnetusjuhtum, lähedase inimese matus, toitlustamine, üritustel osalemine

Kohalike omavalitsuste sotsiaaltoetuste kohta saab infot sotsiaaltöötajate kaudu.

Ülevaate koostas Airi Püss

Lp EKLVL liikmed!

Palun edastage aadressile eklvi@eklvi.ee oma meiliaadressid, et saaksime edaspidi Teile infolehte saata meili teel.

LC Tallinn Kristiine klubi lionid ja leedid Rummusaares

3.-4. mail toimusid Rummusaares traditsioonilised kevadtalgud koos Tallinna Kristiine klubi lionsitega.

Nagu ka varasematel aastatel, tehti seekordki ära märkimisväärne hulk töid, tänu millele on Rummusaare jälle kodusem ja kenam. Sisustati peahoone üks tubadest, mille punasest täispuidust narid ja lauad andsid välja vaat et eliittoa mõõdu, mistõttu käidi tuba kordamööda imetlemas. Valati uue lipumasti alus ja peagi kerkib õuel kaas-aegne ja juba kaugelt silma hakkav lipumast. Lõpule jõudis eelmisel aastal alustatud puuhoidla ehitus, viimistleti seinad ning paigaldati katus. Naiste abiga said puhtaks nii aknad kui toad kui õu ning valmis talgusöök.

Tegemistvajatavate tööde nimekiri oli tegelikult tunduvalt pikem, kui jõuti selle tõhuga nädalavahetuse jooksul ära teha. Nii võimegi juba praegu öelda, et tõsised tegijaid on Rummusaares alati oodatud. Käega katsutavad ja silmaga nähtavad töötulemused Rummusaares EKLVL puhkebaasis on parim panus lionismi.

Karl Ottas

LC Tallinn Kristiine Klubi president lionsaastal 2007/2008

Meie suured tänud lionsitele nende ettevõtlikkuse ja abi eest!

Ülevaade VOGS+ projektist

Alates 2007. aasta novembrist on EKLVL partnerina kaasatud rahvusvahelisse koostööprojekti VOGS+.

Mis on VOGS?

See on kutsenõustamise standardiseeritud mudel kurtidele Euroopas (*ingl k Vocational Guidance Standard Model for deaf in Europe*). Mudel töötati välja Austrias ning Leonardo Arendusprojekti VOGS+ raames püütakse seda kohandada projektis osalevate riikide kutsenõustamise üldise struktuuri ja traditsiooniga. VOGS+ projektis osalevad Eesti projektijuhina ning Austria, Holland ja Türgi partneritena. Projekti eesmärk on kutsenõustajate koolituse läbi suurendada kurtide tööhõivet ja osalust ühiskonnas.

Milline on VOGS kutsenõustamise eripära?

Kurdid ei saa sageli tavapärasest kutsenõustamist kasutada, kuna neil on erinev keeleline ja kultuuriline taustsüsteem. Igasuguse nõustamise puhul

on oluline, et see toimuks kultuuri- siseselt – näiteks nõustab prantslane prantslast. Isegi immigrantide ja pagulaste puhul on parem, kui nõustamist viivad läbi nende kogukonna liikmed. VOGS püüab sellist lähenemist rakendada kurtidega. Tavaliselt ei ole piisavalt kurte, kes suudaks nõustamist läbi viia ning samuti ei pruugi nad kursis olla valdavalt kuuljakeskse tööelu reeglitega. Samas ei pruugi kuuljast kutsenõustaja olla kursis kurtide kultuuriga. Siit jõutigi järeldusele, et kõige tulemuslikum on kurtide toetamine viisil, kus nõustajatena töötavad paaris nii kurt kui kuulja nõustaja. Kurdi vajadustele vastav kutsenõustamine aitab tal hinnata oma olemasolevat või vajaminevat kvalifikatsiooni ning valida oma võimetele ja huvidele vastavat eriala. Kurt nõustaja aitab suurendada kliendi usaldust, räägib hariduslikest ja tööalastest kogemustest, olukorrast tööjõuturul.

Kurtidele edukaks kutsenõustamiseks vajalikud põhitõingimused on:

- kirjalik kutse kohtumisele või testimisele, mis sisaldab ka sinna kaasa võetavate asjade nimekirja (kooli- või ametitunnistused);
- kurtidele vajalikud kontaktivõtmisvahendid (fax, sms, e-mail);
- kurtidele kohandatud testid (olemasolevad on paljuski suunatud verbaalsele võimekusele, mis ei pruugi kurdi oskustest tõest pilti anda).

Mida seni on tehtud?

Märtsis püüti selgusele jõuda olemasolevas kurtide kutsenõustamise süsteemis kolmes eri riigis. Selleks tõlgiti ja kohandati Austrias koostatud ankeet, mis Eestis saadeti Tööturuameti piirkondlikele osakondadele, Karjäärinõustajate Ühingu liikmetele ja Hiie koolile. Uuriti seda, kuivõrd

VOGS+ projekti Hollandi, Austria, Türgi ja Eesti partnerid tulbipõldude keskel.

Rummussaare Laager
22.07-31.07

Kuulmispuudega lastele,
nende õdedele-vendadele ja sõpradele :)

Buss väljub nii Tallinnast kui Tartust!
LAAGRIS TOIMUVAD:

KÄIME UJUMAS!! igal päeval oma teema!

Hiina päev sport! matkad, mängud kunst

Rummussaare 2008 **VÄLJASÕIDUD!**

Tule Rummussaare laagrisse!

Sel aastal korraldab EKLVL ühe kümne-päevase lastelaagri 22.–31. juulini, kuhu on oodatud kuulmispuudega lapsed, samuti nende õed-vennad ja sõbrad. Laagri teemaks on "HIINA – olümpiamängud 2008", sport ja mängud, kunst ja meisterdamine

Buss väljub Balti jaamast 22. juulil kell 13.00

Laagri asukoht: Rummussaare Puhkemaja – Vetepere küla, Albu vald, Järva-maa. Täpsem info ja ankeet: eklvl@eklv.ee / tel 5201428, 6008552

on kutsenõustajatel kogemusi kurtide nõustamisega, milliseid teste ja küsimustikke kasutatakse ning seda, kas olemasolev süsteem sobib kurtide nõustamiseks.

Tulemustest selgus, et eelmisel aastal pöördus kutsenõustamissüsteemi poole 29 kurti. Kahes organisatsioonis töötas viipekeelt valdav inimene, kuid valdavalt käidi nõustamisel koos viipekeele tõlgiga. Suhtlemiseks kasutati veel viipekeelt oskavat kaasasolnud sugulast ning kirjutamist. Üle poole vastanutest leidis, et olemasolev kutsenõustamissüsteem on sobiv kõikidele (kaasa arvatud kurdid); ülejäänud leidsid vastupidist ning põhjendasid seda asjaoluga, et ühise keele puudumise tõttu räägitakse ainult hädapärases, personal ei oska viipekeelt ning välja toodi ka asjaolu, et koolituskursusi, kus kurdid hakkama saaksid, on liiga vähe. Kurtide puhul kasutati samu teste kui kuuljate puhul, kuid samas leiti, et need ei sobi kurtidele.

23.–25. aprillil toimus Hollandis Egmond van Zeenis projekti partnerite teine kohtumine. Seal anti ülevaade eri partnerriikide kutsenõustamissüsteemidest, võrreldi tehtud uuringuid

ning seati plaane tulevikuks. Võrdluseks Eestiga toon siinkohal ära mõned andmed Hollandi kohta, kuna Türgis ei ole just kurtidele mõeldud toetussüsteeme. Hollandis on 16 miljonit elanikku, kellest 15–24 tuhat on kurdid. Igal aastal sünnib seal ca 100 kuulmislangusega last. Viipekeele tõlketeenus on Hollandis võimalik saada 30 tundi aastas, kuid lisaks sellele on kättesaadav õpingutõlge ning nn töötõlk (15% tööajast). Kohtumisel osalesid Hollandi organisatsiooni Refrisk töötajad, kes pakuvad teenuseid just tööalistele kurtidele. Nende poolt on töötugiisiku teenus, teadlikkusekoolitused kurtusest, väljaõpe töökohal, toetus sobiva ameti leidmisel, töökoha kohaldamine, viipekeele tõlketeenus. Selliste kohtumiste väärtus seisneb just eri maade osalejatelt saadavas infos ja kontaktides.

Lisaks pingelistele kohtumistele saime osa aega veeta ka tulbipõlde ja tuulegeneraatoreid uudistades. Alguses palusime pildistamiseks tõesti peatust iga vähegi suurema lillepõllu juures. Hiljem siiski harjusime selle meie jaoks harvaesineva tulbiuputusega.

Mari Reilson

Viipekeele kursused

MTÜ Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liit jätkab viipekeele kursuste korraldamist 2008. aastal Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti toetusel. Uuel õppeaastal on kavas avada grupid algajatele ja edasijõudnutele ning korraldada intensiivkursus huvilistele enne õppeaasta algust.

Registreerimine ja info: eklvl@eklv.ee , tel 600 8552, 520 1428

Palume kõigil EKLVL liikmetel tasuda liikmemaks 25 krooni EKLVL arveldusarvele Hansapangas a/a 221001115854, selgitusse kirjutage oma nimi ja „EKLVL liikmemaks“.

EKLVL

Ehte 7, Tallinn 10318
tel/faks 6008 552
GSM 520 1428

e-post: eklvl@eklv.ee
www.eklv.ee
arveldusarve Hansapangas
22 100 111 5854

Infoleht

Toimetaja: Epp Müil
Tõlge: Maarika Varres